

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **M. Č.**, zastoupený Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 449/3, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 11. 2018, č. j. 62 A 16/2017 – 36,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 14. 11. 2018, č. j. 62 A 16/2017 – 36, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 18. 11. 2016, č. j. JMK 168047/2016, sp. zn. S-JMK 153066/2016/ODOS/Př, a rozhodnutí Magistrátu města Brna, ze dne 27. 7. 2016, č. j. ODSČ-32050/16-20, sp. zn. ODSČ-32050/16-FIL/V, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 20 342 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Jaroslava Topola, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Kasační stížností se žalobce domáhá zrušení rozsudku Krajského v Brně ze dne 14. 11. 2018, č. j. 62 A 16/2017 – 36, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného, Krajského úřadu Jihomoravského kraje, ze dne 18. 11. 2016, č. j. JMK 168047/2016, sp. zn. S-JMK 153066/2016/ODOS/Př, ve věci správního deliktu žalobce jako provozovatele motorového vozidla (dále též „rozhodnutí žalovaného“).

[2] Rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Brna, odboru dopravněsprávních činností, oddělení sankčních řízení (dále též „správní orgán I. stupně“), ze dne 27. 7. 2016, č. j. ODSČ-32050/16-20, sp. zn. ODSČ-32050/16-FIL/V, kterým správní orgán I. stupně uznal žalobce vinným ze spáchání správního deliktu (dle pozdější právní úpravy přestupku) dle 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), v relevantním znění (dále jen „zákon o silničním provozu“), neboť jako provozovatel motorového vozidla tovární značky Škoda, reg. zn. X, v rozporu s § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem, přičemž *„[p]orušení pravidel silničního provozu výše uvedeným vozidlem spočívající v neoprávněném zastavení nebo stání, tedy porušení povinností dle ustanovení § 27 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu mající znaky přestupku dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu bylo zjištěno Městskou policií Brno na pozemní komunikaci Bolzanova 74 v Brně dne 6. 11. 2014 v 04:30 hodin“*. Za tento správní delikt byla provozovateli vozidla dle § 125f odst. 3 ve spojení s § 125c odst. 4 písm. f) zákona o silničním provozu uložena pokuta ve výši 1500 Kč a dále povinnost paušální náhrady nákladů řízení ve výši 1000 Kč.

[3] Ze správního spisu vyplynulo, že Městská policie Brno dne 11. 2. 2015 postoupila správnímu orgánu I. stupně spisový materiál jako podklad pro zahájení správního řízení a oznámení o výše popsaném přestupku v dopravě. K oznámení byla připojena fotodokumentace vozidla stojícího v místě styku dvou pozemních komunikací.

[4] Správní orgán I. stupně zaslal žalobci výzvu dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu, která mu byla doručena dne 17. 2. 2015. Na tuto výzvu zaslala dne 6. 8. 2015 společnost FLEET Control, s. r. o., jako obecný zmocněnec žalobce vyjádření, v němž sdělila, že vozidlo měl v dané době řídit pan A. a. A., sdělila jeho datum narození, adresu faktického pobytu v České republice a adresu trvalého pobytu v zahraničí. Na obě tyto adresy byla neúspěšně doručována výzva k podání vysvětlení. Správní orgán I. stupně dne 5. 11. 2015 odložil věc v souladu s § 66 odst. 3 písm. g) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v relevantním znění, neboť nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě a vyhotovil oznámení o zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla a o provedení důkazů mimo ústní jednání, spolu s výzvou k seznámení se s podklady pro vydání, které bylo doručeno zástupci žalobce dne 2. 5. 2016. Dne 6. 6. 2016 správní orgán I. stupně provedl mimo ústní jednání dokazování. Žalobce ani jeho zástupce se nedostavili k provedení důkazů ani k seznámení se s podklady.

[5] Výše uvedeným rozhodnutím správního orgánu I. stupně byl žalobce uznán vinným ze spáchání daného správního deliktu. Následně žalobce podal prostřednictvím svého zástupce odvolání, v němž namítal neprovedení ústního jednání, skutečnost, že správní řízení mělo být řešeno s řidičem vozidla, a dále uplatnil námitku zániku odpovědnosti za daný delikt. Žalovaný odvolání výše zmiňovaným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

[6] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Nejdříve krajský soud přezkoumal, zda odpovědnost žalobce za správní delikt nezanikla uplynutím času již před pravomocným

pokračování

skončením správního řízení, jak žalobce namítal. Krajský soud dospěl k závěru, že s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2017, č. j. 3 As 114/2016 – 46 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), na předmětnou věc dopadal § 125e odst. 3 zákona o silničním provozu, neboť se uplatňoval i u deliktů provozovatele vozidla spáchaných před 7. 11. 2014, tedy i před nabytím účinností novely provedené zákonem č. 230/2014 Sb. zpřesňující znění § 125e odst. 5 zákona o silničním provozu. Rozhodnutí žalovaného bylo dle krajského soudu vypraveno dne 21. 11. 2016 a tentýž den nabylo právní moci. Ve věci tak bylo rozhodnuto do 4 let ode dne, kdy byl delikt spáchán. Správní řízení pak bylo zahájeno dne 2. 5. 2016, tedy do dvou let od ode dne, kdy se o deliktu správní orgán I. stupně dozvěděl. Krajský soud dále přihlédl k nové právní úpravě dle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v relevantním znění (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), účinné od 1. 7. 2017, a to i k § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, a dospěl k závěru, že se na posouzení zániku odpovědnosti žalobce za daný delikt v nyní posuzované věci nic nemění. Ani novelizací § 125f zákona o silničním provozu nevznikla nová právní úprava, která by byla pro žalobce příznivější.

[7] Krajský soud následně vypořádal námitku nepřezkoumatelnosti výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně pro nesrozumitelnost a dospěl k závěru, že skutek byl ve výroku vymezen jednoznačně a nezaměnitelně i s ohledem na důvod stojící za požadavkem na co nejpreciznější vymezení skutku ve výroku rozhodnutí ve věcech správního trestání. Tím dle krajského soudu je zamezení opakovanému postihu za týž skutek či záměně skutku. Z výroku prvostupňového rozhodnutí dle krajského soudu plyne, že řidič vozidla žalobce zastavil nebo stál na křižovatce nebo ve vzdálenosti kratší než 5 metrů před nebo za hranicí křižovatky; tedy porušil § 27 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. To, zda vozidlo zastavilo nebo stálo na křižovatce, nebo ve vzdálenosti kratší než 5 metrů před nebo za hranicí křižovatky, pro vymezení skutku není podstatné. Stejně tak není podstatné, zda se v okolí domu č. 74 na ulici Bolzanova v Brně nacházejí také místa, kde parkování nebylo v rozporu s § 27 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. Místo je blíže identifikováno také tím, že vozidlo stálo v křižovatce či u křižovatky. V kontextu dalších údajů uvedených ve výroku prvostupňového rozhodnutí (zejména čas a tovární značka vozu) byl podle přesvědčení krajského soudu skutek vymezen jednoznačně a nezaměnitelně. Z odůvodnění rozhodnutí pak je dle krajského soudu zjevné, z čeho správní orgán vycházel při úvaze o porušení zákona o silničním provozu.

[8] Krajský soud neměl ani pochyby o tom, že vozidlo nestálo na účelové komunikaci, a zároveň jestliže žalobce v průběhu správního řízení nezpochybňoval kategorii pozemních komunikací, neměli správní orgán I. stupně ani žalovaný povinnost zabývat se výslovně charakterem pozemní komunikace z důvodu naplnění definice křižovatky dle § 2 písm. w) zákona o silničním provozu. Krajský soud proto dospěl k závěru, že nejsou důvodné žalobní námitky týkající se nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí.

[9] Krajský soud nepřisvědčil ani námitce žalobce, podle níž nebyly naplněny podmínky pro zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla, neboť není pravda, že by se správní orgán I. stupně nepokusil kontaktovat tvrzeného řidiče vozidla. K tomu krajský soud dále uvedl, že žalobce v průběhu správního řízení netvrdil ani nedokazoval, že by řidič měl být zapojen do carsharingu. Krajský soud také přihlédl k tomu, že žalobce byl ve správním řízení zastoupen zmocněncem, který svou procesní

strategii tradičně opírá o účelové procesní obstrukce. K tomu odkázal na příslušnou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Z uvedených důvodů dle krajského soudu správní orgán I. stupně nepochybil, jestliže v řízení o přestupku vedeném proti řidiči vozidla věc odložil.

[10] Krajský soud neshledal ani porušení práva žalobce na spravedlivý proces v tom, že nebylo ve správním řízení nařízeno ústní jednání. Současně skutečnost, že žalobce nebyl v přípisu ze dne 29. 4. 2016 vyzván k účasti na provedení důkazů mimo ústní jednání, nezpůsobuje dle krajského soudu nezákonnost prvostupňového rozhodnutí, neboť zmocněnec žalobce je krajskému soudu znám jako specialista na správní trestání v oblasti dopravy, kterému musel být smysl výzvy dle § 51 odst. 2 správního řádu zcela zřejmý.

II.

Obsah kasační stížnosti

[11] Žalobce (stěžovatel) napadá rozsudek krajského soudu z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[12] Stěžovatel namítal především nesprávné posouzení námitky nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu I. stupně pro neurčitost výroku, neboť § 27 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu lze porušit více způsoby a popis protiprávního jednání nebyl dostatečný, neboť způsob spáchání přestupku nebyl řádně vymezen. Správní orgán se ve výroku omezil na svůj právní závěr, dle stěžovatele alternativní, že šlo o neoprávněné zastavení nebo stání, a na právní kvalifikaci jednání. Neoprávněné zastavení nebo stání však může představovat i porušení jiných ustanovení § 27 odst. 1 zákona o silničním provozu, ale dle stěžovatele také § 4 písm. c) či § 53 odst. 2 tohoto zákona. K vadám výroku stěžovatel odkázal na judikaturu správních soudů. Dále nesouhlasil se závěrem krajského soudu, podle něhož je irrelevantní, že v okolí místa spáchání deliktu se nacházejí místa označená dopravní značkou IP 11q. Následně stěžovatel zopakoval, že výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně je vadný, nedostatečný a neumožňuje přezkoumat, zda jednání stěžovatele bylo skutečně protiprávní.

[13] Stěžovatel také nesouhlasí s krajským soudem, že by v rozhodnutí správních orgánů byla obsažena správní úvaha. Dle stěžovatele není popsáno, proč má správní orgán za to, že jednání představovalo porušení § 27 odst. 1 písm. d) silničního zákona, co správní orgán dovozoval z fotografie, z níž dle krajského soudu vycházel, co na této fotografii bylo viditelné, jaké skutkové zjištění z ní bylo učiněno, jak daleko od křižovatky se nacházelo vozidlo a proč je jednání označováno za „trestné“, jestliže v místě platila značka, která parkování dovolovala.

[14] Ani vypořádání námitek týkajících se existence účelové komunikace nepovažoval stěžovatel za dostatečné, neboť krajský soud pominul nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů. Stěžovateli nelze vytýkat, že nenamítal charakter pozemních komunikací tvořících domnělou křižovatku, když správní orgán I. stupně nikde v rozhodnutí ani neuvedl, o jaké dvě pozemní komunikace se mělo jednat. Z rozhodnutí správních orgánů je zřejmý pouze jeden název ulice. Druhá komunikace není nijak označena, ani názvem či svým číslem. Odkaz krajského soudu na fotografie považuje stěžovatel za nemístný, neboť správní orgán I. stupně nic takového z fotografií

pokračování

nedovozoval a při určení povahy komunikace nerozhoduje její vzhled, ale její označení. Nelze tedy dle stěžovatele přezkoumat, zda se jednalo o křížovátku.

III. Vyjádření žalovaného

[15] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že kasační stížnost považuje za nedůvodnou. Odkázal na odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně, své rozhodnutí a vyjádření k žalobě a samotný rozsudek krajského soudu. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť došlo k zániku odpovědnosti za předmětný delikt, což představuje důvod, který sice nebyl v kasační stížnosti namítán, k němuž však musí Nejvyšší správní soud přihlédnout z úřední povinnosti.

[18] Jak shrnul Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 4. 2010, č. j. 7 As 11/2010 – 134, publ. pod č. 2122/2010 Sb. NSS, z rozhodovací činnosti Ústavního soudu vyplynula povinnost soudů ve správním soudnictví přihlížet k zániku odpovědnosti za správní delikt z úřední povinnosti, ostatně Nejvyšší správní soud takovou povinnost konstatoval již v rozsudku ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 As 57/2004 – 39, publ. pod č. 845/2006 Sb. NSS.

[19] V usnesení ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 - 46, publ. pod č. 3528/2017 Sb. NSS, dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k závěru, že „rozhoduje-li krajský soud ve správním soudnictví o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o vině a trestu za správní delikt v situaci, že zákon, kterého bylo použito, byl po právní moci správního rozhodnutí změněn nebo zrušen, je povinen přihlédnout k zásadě vyjádřené ve větě druhé čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle níž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchán, je-li to pro pachatele příznivější“. Zároveň rozšířený senát v citovaném usnesení konstatoval, že „Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti bez ohledu na uplatněné kasační námitky ex offio přezkoumá, zda bylo správně aplikováno právo v předcházejících řízeních. Je tedy i povinen se zabývat právním stavem a jeho případnými změnami nastalými až do okamžiku rozhodování krajského soudu a zkoumat v rámci kasačního přezkumu, zda krajský soud dostal své vlastní povinnosti zkoumat tuto otázku před svým rozhodnutím“.

[20] Dle čl. 40 odst. 6 Listiny „[t]restnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější“.

[21] Dle § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, v původním znění, „[u]stanovení dosavadních zákonů o lhůtách pro projednání přestupku nebo jiného správního deliktu, lhůtách pro uložení pokuty za přestupek nebo jiný správní delikt a lhůtách pro zánik odpovědnosti za přestupek nebo jiný správní delikt se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nepoužijí. Odpovědnost za přestupek a dosavadní jiný správní delikt však nezanikne dříve, než by uplynula některá ze lhůt podle věty první, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“.

[22] Možný zánik odpovědnosti stěžovatele za daný delikt zkoumal již krajský soud, jednotlivé věty § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky však byly po jeho rozhodnutí zrušeny Ústavním soudem. První věta tohoto ustanovení byla zrušena nálezem Ústavního soudu ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19, pro rozpor s první větou čl. 40 odst. 6 Listiny, neboť porušovala zákaz retroaktivity trestněprávních norem v ní stanovený. Ústavností druhé věty citovaného ustanovení se Ústavní soud v uvedeném nálezu nezabýval, neboť nebyla napadena návrhem na její zrušení. Ústavní soud ovšem též konstatoval, že druhá věta citovaného ustanovení není na jeho větě první závislá tak, že by jejím zrušením pozbyla významu.

[23] Otázkou ústavnosti druhé věty citovaného ustanovení se Ústavní soud zabýval v nálezu ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20, kterým i tuto část tohoto ustanovení zrušil s účinností ke dni vyhlášení svého nálezu, a to tentokrát pro rozpor s druhou větou čl. 40 odst. 6 Listiny, neboť posuzované ustanovení bránilo použití příznivější právní úpravy, kterou může podle většinového názoru pléna Ústavního soudu být v konkrétním případě nová právní úprava zániku odpovědnosti za přestupky. Nejvyšší správní soud k tomu v rozsudku ze dne 31. 7. 2020, č. j. 5 As 344/2018 – 51, uvedl:

„V uvedeném nálezu tedy Ústavní soud opětovně potvrdil, že čl. 40 odst. 6 Listiny dopadá i na správní trestání, přičemž pojem ‚trestnost‘ ve smyslu citovaného ustanovení zahrnuje i institut zániku odpovědnosti za správní delikt (přestupek) uplynutím prekluzivní, resp., dle nového zákona o odpovědnosti za přestupky, promlčecí doby (a i v tomto ohledu byl závěr krajského soudu nesprávný, byť odpovídal minoritnímu odlišnému stanovisku některých soudců Ústavního soudu připojenému k oběma zmiňovaným plenárním nálezům), a zároveň konstatoval, že původní věta druhá § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky bránila použití pro pachatele deliktu v daném ohledu příznivější právní úpravy, tedy uplatnění principu retroaktivity ve prospěch pachatele dle čl. 40 odst. 6 věty druhé Listiny, a nemůže tedy pro tento rozpor s ústavním pořádkem obstat.“

Jak konstatoval Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 26. 5. 2016, č. j. 9 As 127/2015 – 68, obecné soudy nejsou v souladu s čl. 89 odst. 2 Ústavy oprávněny se odchýlit od nálezu Ústavního soudu, kterým byl zrušen zákon nebo jeho část podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy. Ačkoliv Ústavní soud zrušil druhou větu § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, v původním znění, až v průběhu řízení o kasační stížnosti, a to s účinností ex nunc, musel se Nejvyšší správní soud v souladu s uvedenou ustálenou judikaturou řídit závěrem Ústavního soudu o rozpornosti předmětného ustanovení s ústavním pořádkem i v nyní

pokračování

posuzovaném případě, přestože bylo toto ustanovení žalovaným a krajským soudem aplikováno před vydáním citovaného nálezu Ústavního soudu.“

[24] Byť Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 5. 2020, č. j. 9 As 142/2018 – 55, vyjádřil názor, podle něhož pojem příznivější právní úpravy dle čl. 40 odst. 6 Listiny nelze vztáhnout na právní úpravu zániku odpovědnosti za přestupky či dřívější jiné správní delikty, toto rozhodnutí bylo překonáno právě většinovým stanoviskem vyjádřeným v nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20 (zatímco názor Nejvyššího správního soudu vyjádřený ve zmiňovaném rozsudku ze dne 15. 5. 2020, č. j. 9 As 142/2018 – 55, odpovídá minoritnímu disentu připojenému k tomuto nálezu), což uvedl Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 16. 7. 2020, č. j. 1 As 148/2018 - 49. Je tedy zřejmé, že § 112 odst. 2 zákona o přestupcích nemůže být ani v nyní posuzované věci použit a nemůže bránit případnému uplatnění pozdější právní úpravy zániku odpovědnosti za správní delikt, pokud by byla pro stěžovatele příznivější, než právní úprava účinná v době spáchání předmětného deliktu. Otázku, která z právních úprav je pro pachatele příznivější, je třeba hodnotit komplexně, z hlediska celkového výsledku pro pachatele, a to i ve vztahu k prekluzivním (nyní promlčecím) lhůtám.

[25] Dle právní úpravy, která se na spáchání předmětného deliktu vztahovala, tedy dle § 125e odst. 3 a 5 zákona o silničním provozu, v tehdy účinném znění, odpovědnost za správní delikt zanikala, jestliže o něm správní orgán nezahájil řízení do dvou let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do čtyř let ode dne, kdy byl spáchán. Oznámení o přestupku, který byl spáchán dne 6. 11. 2014, bylo správnímu orgánu I. stupně doručeno dne 11. 2. 2015 a řízení bylo zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení zástupci stěžovatele dne 2. 5. 2016. Jak uvedl již krajský soud, podmínka zahájení řízení do 2 let ode dne, kdy se správní orgán o deliktu dozvěděl, byla naplněna.

[26] Ovšem dle právní úpravy účinné v době rozhodování krajského soudu (od 1. 7. 2017) zaniká odpovědnost za přestupek v souladu s § 29 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s § 30 písm. a) a § 31 odst. 1 téhož zákona uplynutím promlčecí doby, která činí 1 rok a počíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku. Vzhledem k výše popsanému časovému průběhu věci lze konstatovat, že v případě aplikace této pozdější právní úpravy by došlo k zániku odpovědnosti za delikt již dne 6. 11. 2015, tedy dříve, než bylo v této věci zahájeno správní řízení. Tato právní úprava je tedy pro stěžovatele příznivější než právní úprava účinná v době spáchání deliktu.

[27] Krajský soud nepřehlédl novou právní úpravu zániku odpovědnosti za daný delikt, ovšem odmítl ji aplikovat s ohledem na § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, který však, jak již bylo popsáno výše, nelze použít. Pokud jde o to, že ke změně právní úpravy došlo až po pravomocném skončení správního řízení, odkazuje Nejvyšší správní soud na svůj rozsudek ze dne 20. 4. 2017, č. j. 4 As 6/2017 – 50, v němž již, ještě před vydáním citovaného nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20, dovodil, že povinnost krajského soudu přihlížet dle výše citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 - 46, k právní úpravě pro pachatele příznivější, byť nabyta účinnosti až během řízení před krajským soudem, se vztahuje i na právní úpravu příznivější z hlediska zániku odpovědnosti za správní delikt. Závěry rozsudku ze dne 20. 4. 2017, č. j. 4 As 6/2017 – 50, tak lze uplatnit i v nyní posuzované věci, byť se týká správního deliktu v oblasti veřejných zakázek, nikoliv

správního deliktu provozovatele vozidla. V uvedeném rozsudku zdejší soud zdůraznil následující:

„Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu, že v žalobním řízení bylo nezbytné přihlídnout k nově přijaté právní úpravě a aplikovat pravidlo obsažené v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, který zdůraznil, že „pokud by pak žalovaný rozhodoval za účinnosti současného zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, pak by rovněž nemohl spáchání správního deliktu vůbec deklarovat, a tedy jej ani potrestat, neboť § 270 odst. 3 tohoto zákona stanoví rovněž objektivní pětiletou lhůtu pro zahájení řízení plynoucí ode dne, kdy byl delikt spáchán“. Podle Nejvyššího správního soudu je pro posouzení trestnosti určitého správního deliktu rozhodující právní úprava účinná v okamžiku rozhodování krajského soudu. V opačném případě by krajský soud byl jen stěží plnohodnotnou soudní instancí, pokud by v době svého rozhodování měl povinnost ignorovat, že daný skutek je v době jeho rozhodování trestný mírněji, respektive není trestný vůbec. Podle Nejvyššího správního soudu zkrácení prekluzivní lhůty pro projednání určitého deliktu z 10 let na 5 let poukazuje na záměr zákonodárce určité jednání dekriminlizovat, respektive po uplynutí určité lhůty netrvat na jeho potrestání. Taková právní úprava je pro osobu, která se měla vytýkaného jednání dopustit, nepochybně výhodnější. Tento závěr sdílí i odborná literatura (srov. PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Právní instituty, s. 92). K výhodnější právní úpravě tak krajský soud měl povinnost přihlídnout v souladu se závěry uvedenými v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 - 46, což správně učinil. Jelikož žalovaný zahájil řízení o daném správním deliktu až po 6 letech od spáchání deliktu, tj. v okamžiku, kdy již podle právní úpravy účinné v době rozhodování krajského soudu došlo k prekluzi odpovědnosti za vytýkaný správní delikt, krajský soud správně rozhodnutí předsedy žalovaného zrušil.

Nejvyšší správní soud upozorňuje, že již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 - 46, vysvětlil, že pravidlo obsažené v § 75 odst. 2 s. ř. s. se v řízení před krajským soudem neuplatní, pokud zákonodárce v období mezi vydáním rozhodnutí správního orgánu a vydáním rozhodnutí krajského soudu přijme novou příznivější právní úpravu. Přednost tak dostává pravidlo obsažené v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Nejvyšší správní soud ve výše uvedeném usnesení rovněž vysvětlil, že hmotněprávní posouzení věci má odpovídat aktuálnímu právnímu stavu v době rozhodování krajského soudu. Podle Nejvyššího správního soudu je nepřijatelné, aby pro trestání správních deliktů a trestných činů platily rozdílné závěry ve vztahu k aplikaci čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Je nepochybné, že v trestním řízení před obecnými soudy se princip obsažený v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod uplatní bezvýjimečně. Pokud by nebylo možné aplikovat tento princip i v řízení před správními soudy při přezkumu rozhodnutí o správním deliktu, došlo by k neodůvodněnému rozdílu v projednávání trestných činů a správních deliktů. Pokud by Nejvyšší správní soud přijal názor stěžovatele, krajský soud by při projednání žaloby proti rozhodnutí o správním deliktu musel na rozdíl od soudů posuzujících spáchání trestného činu vycházet z již neúčinné právní úpravy a „trestat“ skutek, který již dále není trestný, respektive je trestný mírněji. Takový postup shledává Nejvyšší správní soud jako nepřijatelný, což již velmi podrobně vysvětlil v usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 - 46.“

[28] Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo než konstatovat, že krajský soud měl vzít v potaz právní úpravu zániku odpovědnosti za daný delikt účinnou k datu svého

pokračování

rozhodnutí, neboť byla pro stěžovatele příznivější, a nemohl přitom přihlížet k protiústavnímu ustanovení § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, jež bylo následně zrušeno Ústavním soudem, ani k tomu, že správní řízení bylo pravomocně skončeno za předchozí právní úpravy. Nejvyšší správní soud odkazuje též např. na rozsudek ze dne 13. 10. 2020, č. j. 8 As 196/2018 – 47, v němž dospěl v obdobné věci ke shodným závěrům (srov. též tam zmiňované rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2020, č. j. 1 As 239/2018 – 45, ze dne 16. 7. 2020, č. j. 1 As 148/2018 – 49, nebo ze dne 20. 8. 2020, č. j. 7 As 450/2018 – 48).

[29] Ačkoliv by z hlediska merita věci bylo za daných okolností nadbytečné vypořádat ostatní námitky, Nejvyšší správní soud je za účelem rozhodnutí o nákladech řízení posoudil.

[30] Důvodnou soud shledal námitku stěžovatele ohledně nedostatečného vymezení skutku ve výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně. V tomto smyslu lze odkázat na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, publ. pod č. 1546/2008 Sb. NSS, dle kterého „*výrok rozhodnutí o jiném správním deliktu musí obsahovat popis skutku uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným*“. Nejvyšší správní soud přezkoumal vymezení skutku ve výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně a dospěl k závěru, že správní orgán pouze odkázal na § 125c odst. 1 písm. k) ve spojení s § 27 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, aniž by konkretizoval protiprávní jednání řidiče, které naplnilo skutkovou podstatu přestupku podle těchto ustanovení. Lze přisvědčit stěžovateli, že na rozdíl např. od výroku rozhodnutí přezkoumávaného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, č. j. 10 As 245/2018 – 42, nebylo v tomto případě ani jasně řečeno, jaké konkrétní křižovatky se řidičovo protiprávní jednání mělo týkat, a to v situaci, kdy k pozemní komunikaci před objektem na adrese Bolzanova 74 přiléhá křižovatka z každé strany, tj. křižovatka ulic Bolzanova – Krausova a ulic Bolzanova – Cornovova. Jak zdejší soud konstatoval v uvedeném rozsudku ze dne 7. 5. 2020, č. j. 10 As 245/2018 – 42, § 27 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu obsahuje dvě různé skutkové podstaty (zastavení nebo stání na křižovatce/do pěti metrů od její hranice). V nyní posuzované věci výrok mezi jednotlivými skutkovými podstatami nerozlišil, což by dle zmiňovaného rozsudku ze dne 7. 5. 2020, č. j. 10 As 245/2018 – 42, nebyla sama o sobě vada zasahující do práv stěžovatele. Správní orgán I. stupně však v nyní posuzované věci nekonkretizoval nejen to, zda se v dané věci mělo jednat o nedovolené zastavení či stání v křižovatce, nebo ve vzdálenosti 5 m před nebo za její hranicí, ale ani neupřesnil, o jakou křižovatku z uvedených dvou možných mělo jít, a neurčil ani to, zda se jednalo o nedovolené zastavení, či stání. Nelze tak souhlasit s krajským soudem, že výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně byl dostatečně jednoznačný a srozumitelný. Dle Nejvyššího správního soudu naopak nebyl dostatečně upřesněn skutek a formulovaný výrok proto neobstojí ve světle závěrů citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, a to zvláště za situace, kdy ani v odůvodnění předmětného rozhodnutí se popisem skutku správní orgán I. stupně dále podrobněji nezabýval. Nejvyšší správní soud tak přisvědčuje stěžovateli, že výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně je z hlediska vymezení posuzovaného skutku nedostatečný.

V.

Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou, byť nad rámec v ní uplatněných důvodů, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěnému uplynutí promlčecí lhůty, než zrušit rozhodnutí žalovaného, případně i rozhodnutí správního orgánu I. stupně, a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1, 3 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm budou správní orgány postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v tomto rozsudku Nejvyššího správního soudu.

[32] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení.

[33] Ovšem jsou-li pro to důvody hodné zvláštního zřetele, může soud výjimečně rozhodnout, že se účastníku náhrada nákladů nepřiznává (§ 60 odst. 7 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud posoudil, zdali s ohledem na okolnosti projednávaného případu nejsou dány důvody zvláštního zřetele hodné, pro které by stěžovateli právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal, přestože měl ve věci úspěch. V době, kdy rozhodoval správní orgán I. stupně a následně žalovaný o správním deliktu stěžovatele, zánik odpovědnosti stěžovatele za správní delikt dle § 125e odst. 3 a 5 zákona o silničním provozu dosud nenastal. Nová právní úprava, tj. zákon o odpovědnosti za přestupky, nabyla účinnosti až během řízení před krajským soudem. Žalovaný a správní orgán I. stupně se tak v tomto ohledu ničeho nezákonného ani protiprávního nedopustili, jestliže věc posuzovali podle tehdy účinného znění zákona o silničním provozu. Pokud by byl jediným důvodem pro zrušení napadených rozhodnutí zánik odpovědnosti stěžovatele za správní delikt z důvodu přijetí nové, pro stěžovatele příznivější právní úpravy, která nabyla účinnosti až po pravomocném rozhodnutí žalovaného, shledal by Nejvyšší správní soud důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady nákladů řízení (viz obdobně zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2020, č. j. 8 As 196/2018 – 47). Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že námitka stěžovatele vztahující se k vadě výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně je důvodná, a proto neshledal naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele ve smyslu § 60 odst. 7 s. ř. s., aby úspěšnému stěžovateli náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[34] Stěžovatel byl v řízení před krajským soudem i před Nejvyšším správním soudem zastoupen advokátem Mgr. Jaroslavem Topolem, náleží mu tedy náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování

pokračování

právních služeb (advokátní tarif). Náklady stěžovatele v řízení o žalobě tak spočívají v odměně advokáta za zastupování ve výši 2 x 3100 Kč za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 2 x 300 Kč za dva úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před krajským soudem činí 6800 Kč.

[35] Dále stěžovateli přísluší vůči žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, které spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3100 Kč za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem činí 3400 Kč.

[36] Náhrada nákladů stěžovatele spojených se zastoupením tak představuje částku 10 200 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele je plátcem DPH, zvyšuje se náhrada nákladů řízení o částku 2142 Kč odpovídající DPH ve výši 21 %. Stěžovateli náleží také náhrada za zaplacené soudní poplatky za podání žaloby ve výši 3000 Kč a za podání kasační stížnosti ve výši 5000 Kč. Celkem tedy přiznal Nejvyšší správní soud stěžovateli na náhradě nákladů řízení částku 20 342 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit stěžovateli k rukám jeho zástupce v přiměřené lhůtě stanovené ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 21. května 2021

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu